Valsts ieņēmumu dienests

Metodiskais materiāls

Pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

2026

Saturs

Pašnodarbinātā statuss 3

Pašnodarbinātā reģistrācija 5

Obligāto iemaksu likme 6

Obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana 8

1. Brīvi izvēlētais obligāto iemaksu objekts 8

2. Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai 12

3. Obligāto iemaksu objekts, no kura lauksaimnieki un autoratlīdzības saņēmēji veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai 13

4. Minimālais iemaksu objekts, no kura iemaksas aprēķina Valsts sociālā apdrošināšanas aģentūra 16

Pašnodarbinātā ziņojuma iesniegšana un precizēšana 17

Obligāto iemaksu maksāšanas kārtība 26

Saistošie normatīvie akti 27

Pašnodarbinātā statuss

Pašnodarbinātais ir:

- ✓ fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja
- ✓ autoratlīdzības saņēmējs, kurš ir reģistrējis saimniecisko darbību
- ✓ zvērināts notārs
- ✓ zvērināts advokāts
- ✓ zvērināts revidents
- ✓ zvērināts tiesu izpildītājs
- ✓ prakses ārsts, prakses farmaceits, prakses veterinārārsts, prakses optometrists
- ✓ individuālais komersants, arī individuālais komersants, kurš vada transportlīdzekli pasažieru komercpārvadājumos ar taksometru vai vieglo automobili
- ✓ zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, kas veic šīs zemnieka (zvejnieka) saimniecības vadības funkciju, ja nav iecelts pārvaldnieks
- ✓ persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kuras darbu apmaksā no Latvijas Republikai piešķirtajiem ārvalstu tehniskās palīdzības vai starptautisko finanšu institūciju aizdevuma līdzekļiem
- ✓ mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs

Zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, kurš **ir** darba tiesiskajās attiecībās ar savu zemnieka (zvejnieka) saimniecību, **nav** pašnodarbinātais, bet ir darba ņēmējs.

Par pašnodarbināto neuzskata personu:

- ✓ kura ir jaunāka par 15 gadiem;
- ✓ kurai ir I vai II grupas invaliditāte vai tā ir sasniegusi pensijas vecumu, vai tai ir piešķirta valsts vecuma pensija (arī priekšlaicīgi) un:

saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību)	veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu	gūst ienākumu no personīgās palīgsaimniecības vai piemājas saimniecības	ir zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, kurš veic uzņēmuma vadības funkcijas, un nav darba tiesiskajās attiecībās ar šo uzņēmumu

✓ kurai nav pastāvīgās dzīvesvietas Latvijas Republikā un:	
saņem autoratlīdzību (autortiesību un blakustiesību atlīdzību)	veic sava nekustamā īpašuma apsaimniekošanu
✓ kura ir zemnieka (zvejnieka) saimniecības īpašnieks, ja uzņēmumā ir iecelts pārvaldnieks un īpašnieks nenodarbojas ar uzņēmuma vadību.	

1.piemērs

Jānis janvārī ir reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs ar darbības veidu – sava nekustamā īpašuma apsaimniekošana. Ar 17.jūliju Jānim piešķirta priekšlaicīga pensija. Jāni ar 1.jūliju neuzskata par pašnodarbināto.

2.piemērs

Zemnieka saimniecība ir uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāja un kārto grāmatvedību divkāršā ieraksta sistēmā. Zemnieka saimniecības īpašnieks nav darba tiesiskajās attiecībās ar zemnieka saimniecības pārvaldes institūciju un pats veic saimniecības vadības funkciju. Zemnieka saimniecības īpašnieku uzskata par pašnodarbināto.

3.piemērs

Indra saņem autoratlīdzību un ir reģistrēta kā pašnodarbinātā. 2026.gada 14.jūlijā Indrai piešķirta otrā invaliditātes grupa. Tā kā Indrai jūlijā tika piešķirta invaliditāte, ar 1.jūliju Indru neuzskata par pašnodarbināto.

Ja persona **vienlaikus** saņem vairākus dažādu veidu ienākumus un atbilst pašnodarbinātā un darba ņēmēja statusam, **valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (obligātās iemaksas) tā veic no abos statusos gūtajiem ienākumiem** atbilstoši katram statusam noteiktajai likmei un kārtībai.

4.piemērs

Zintis ir praktizējošs advokāts un ir reģistrējies Valsts ieņēmumu dienestā (VID) kā saimnieciskās darbības veicējs, turklāt uz darba līguma pamata strādā arī universitātē par pasniedzēju, par ko saņem algu. Obligātās iemaksas no pasniedzēja algas ieturēs darba devējs – universitāte. Savukārt no advokāta prakses ienākumiem obligātās iemaksas Zintis veiks pats kā pašnodarbinātais.

Pašnodarbinātā reģistrācija

Pašnodarbināto **kā obligāto iemaksu veicēju** reģistrē VID vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu.

5.piemērs

Zanda 19.jūlijā reģistrējas VID kā saimnieciskās darbības veicēja ar darbības veidu – šuvējas pakalpojumi. Vienlaikus ar saimnieciskās darbības reģistrēšanu Zanda tiek reģistrēta kā pašnodarbinātā persona obligāto iemaksu veikšanas nolūkiem.

Saimniecisko darbību reģistrē Elektroniskās deklarēšanas sistēmā (EDS) sadaļā: ”Dokumenti” – “Izveidot jaunu dokumentu” –“Nodokļu maksātāju reģistrācijas un datu izmaiņu veidlapas” - “Nodokļu maksātāja (fiziskās personas) reģistrācija”.

Obligāto iemaksu likme

Obligāto iemaksu likmes sadalījums pa apdrošināšanas veidiem

Apdrošināšanas veidi	Likme (%)		
	pašnodarbinātajam	pašnodarbinātajam, kurš sasniedzis vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju (tai skaitā pensiju, kas piešķirta ar atvieglotiem noteikumiem vai priekšlaicīgi)	nekustamā īpašuma apsaimniekotājam – saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātājam
Pensiju apdrošināšana	23,91	23,91	23,91
Apdrošināšana pret bezdarbu	–	–	–
Darba negadījumu apdrošināšana	–	–	–
Invaliditātes apdrošināšana	1,68	–	1,68
Maternitātes un slimības apdrošināšana	3,32	3,29	–
Vecāku apdrošināšana	1,16	1,16	–
Veselības apdrošināšana	1,00	1,00	1,00
Likme kopā	**31,07**	**29,36**	**26,59**

Fiziskai personai, kura **apsaimnieko savu** nekustamo īpašumu un ir reģistrējusies kā saimnieciskās darbības veicēja, obligāto iemaksu aprēķināšanai **piemēro** nekustamā īpašuma apsaimniekotājam noteikto obligāto iemaksu likmi.

6.piemērs

Dzintars nav pensijas vecumā un saņem ienākumus no advokāta prakses un sava nekustamā īpašuma iznomāšanas. Dzintaram obligātās iemaksas no abu veidu ienākumiem jāaprēķina, piemērojot nekustamā īpašuma apsaimniekotājam noteikto obligāto iemaksu likmi, t.i., 26,59 %.

Ja mainās pašnodarbinātā **apdrošināšanas statuss**, atbilstošo obligāto iemaksu likmi **piemēro ar nākamo mēnesi** pēc apdrošināšanas statusa maiņas.

7.piemērs

*Inese nav pensijas vecumā un saņem ienākumus no friziera pakalpojumiem. Inese obligātās iemaksas no ienākumiem aprēķina, piemērojot noteikto obligāto iemaksu likmi, t.i., 31,07 %. Inese 10.jūlijā sasniedza pensijas vecumu. Ar 1.augustu Inesei piemēros obligāto iemaksu likm***i 29,36 %.**

8.piemērs

Sava nekustamā īpašuma iznomātājs Jānis ar 1.jūliju saņem arī ienākumus no advokāta prakses. Nosakot obligāto iemaksu objektu par jūliju, Jānis ņems vērā kopējos ienākumus: no advokāta prakses un no nekustamā īpašuma iznomāšanas, piemērojot nekustamā īpašuma iznomātājam obligāto iemaksu likmi 26,59 %. Jānis 15.oktobrī sasniedzis pensijas vecumu.
Ar 1.novembri Jānim advokāta prakses ienākumiem piemēros pensionāra vispārējo 29,36 % likmi, jo sava nekustamā īpašuma iznomātājs pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināms.

Obligāto iemaksu objekts, tā noteikšana

Pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekts ir:

1. **paša pašnodarbinātā brīvi izraudzīti ienākumi (peļņa) no saimnieciskās darbības, kas nevar būt mazāki par 780 eiro mēnesī, ja pašnodarbinātā peļņa ir vismaz 780 eiro mēnesī;**

2. **paša pašnodarbinātā aprēķināts viss mēneša ienākums (peļņa), ja faktiskā peļņa ir mazāka par 780 eiro (nav 1. punktā minētā objekta)**
   vai
   ienākumu daļa, ko aprēķina no faktiski saņemtajiem mēneša ienākumiem (peļņas) atņemot 1. punktā minēto brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu;

3. **Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras noteikts minimālo iemaksu objekts, ko aprēķina, lai kopā mēnesī obligātās iemaksas par katru personu būtu veiktas vismaz no 780 eiro. Summē arī darba algu un citus iemaksu objektus.**

Obligāto iemaksu objektu pašnodarbinātais izvēlas, ievērojot noteikto obligāto iemaksu objekta **minimālo apmēru**, kā arī savus faktiskos **saimnieciskās** darbības ienākumus (peļņu)

Obligāto iemaksu objekta noteikšanas vajadzībām ienākumu (peļņu) nosaka kā konkrētā mēneša ieņēmumu un izdevumu starpību.

1. Brīvi izvēlētais obligāto iemaksu objekts

Obligāto iemaksu objekta **minimālais apmērs 2026.gadā** ir **780** eiro mēnesī (Latvijā noteiktā minimālā alga). **Iemaksas var veikt arī lielākā apmērā.**

9.piemērs

Elektriķim Pēterim ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

- *jūlijā: ieņēmumi – 1030 eiro, izdevumi – 200 eiro;*
- *augustā: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 70 eiro;*
- *septembrī: ieņēmumi – 200 eiro, izdevumi – 50 eiro.*

Lai noteiktu, par kuriem ceturkšņa mēnešiem jāveic obligātās iemaksas no brīvi izvēlētā obligāto iemaksu objekta, elektriķis Pēteris nosaka katra mēneša ienākumus (peļņu):

- *jūlija ienākumi ir 830 eiro (1030 eiro – 200 eiro);*
- *augustā ienākumu nav, bet ir zaudējumi 70 eiro (0 eiro – 70 eiro);*
- *septembra ienākumi ir 150 eiro (200 eiro – 50 eiro).*

Pēterim ir jāveic obligātās iemaksas no brīvi izvēlētā iemaksu objekta, kas nevar būt mazāks par 780 eiro par jūliju (jo peļņa no saimnieciskās darbības ir 830 eiro).
Papildus Pēterim par jūliju un par septembri ir jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai.[1]

Ja izdevumus uzskaita gadam vai citam periodam, mēneša ienākumu aprēķināšanai izmanto attiecīgi proporcionālo izdevumu daļu:
mēneša izdevumi = kopējā izdevumu summa : mēnešu skaits, par kuriem aprēķināti izdevumi.

10.piemērs

Galdnieka Gata pamatlīdzekļu gada nolietojuma summa ir 1800 eiro. Gata ieņēmumi no produkcijas pārdošanas augustā ir 1000 eiro, savukārt izdevumi ir 750 eiro. Pamatlīdzekļu nolietojuma summa mēnesim ir 150 eiro (1800 eiro : 12 mēneši).
Tādējādi Gata ienākumi (peļņa) augustā ir 100 eiro (1000 eiro – 750 eiro – 150 eiro), kas nav obligāto iemaksu objekts.

Ja saņemti **ienākumi no dažādiem saimnieciskās darbības veidiem**, **obligāto iemaksu objektu**, **kas nevar būt mazāk par 780 eiro**, nosaka**, summējot ieņēmumus un izdevumus no visiem ienākumu veidiem.**

11.piemērs

Elīza ir prakses ārste. Elīzas janvāra ieņēmumi no ārsta prakses ir 3000 eiro, izdevumi – 1200 eiro.
Elīza janvārī saņēma arī autoratlīdzību 65 eiro par rakstu žurnālā. Dokumentāri pierādīti izdevumi, kas saistīti ar autora darbu, ir 15 eiro.
Elīzas ienākumi (peļņa) janvārī ir 1850 eiro (3000 eiro + 65 eiro – 1200 eiro – 15 eiro).
Elīzai par janvāri ir jāveic obligātās iemaksas no brīvi izvēlētā iemaksu objekta, kas nevar būt mazāks par 780 eiro.
Papildus Elīzai par janvāri ir jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai .[2]

[1] Skat. šā metodiskā materiāla sadaļu 2. Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai
[2] Skat. šā metodiskā materiāla sadaļu 2. Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai

Ja pašnodarbinātais negūst **cita veida** saimnieciskās darbības **ieņēmumus**, par noteiktiem autoru darbiem un izpildījumu veidiem var piemērot izdevumus 25 vai 50 procentu apmērā **no** saimnieciskās darbības **ieņēmumiem**.

12.piemērs

Pēteris martā saņem autoratlīdzību 1250 eiro. Tā kā Pēterim nav izdevumus apliecinošu dokumentu, Pēteris piemēro izdevumu normu 25 % no ieņēmumiem, t.i., 312,50 eiro. Pētera ienākumi ir 937,50 eiro (1250 eiro – 312,50 eiro).
Pēterim ir jāizvēlas obligāto iemaksu objekts, kas nevar būt mazāks par 780 eiro.

Ja autoru darbu un citu izpildījumu veidu **faktiskie izdevumi** ir lielāki **par izdevumu normu**, tad var piemērot saimnieciskās darbības izdevumus **uz attaisnojuma dokumentu pamata** (šajā gadījumā nepiemēro nosacīto izdevumu normu 25 vai 50 procentu apmērā).

13.piemērs

Zane janvārī saņēma autoratlīdzību 1650 eiro. Zanes dokumentāri pieradāmie izdevumi, kas saistīti ar autora darbu, ir 450 eiro.
Zanes ienākumi (peļņa) ir 1200 eiro.
Zanei ir jāizvēlas obligāto iemaksu objekts, kas nevar būt mazāks par 780 eiro.

Nosakot **mēneša obligāto iemaksu objektu**, saimnieciskās darbības izdevumos **nevar iekļaut obligātas iemaksas**, kuras persona maksājusi par sevi kā pašnodarbināto personu.

Obligātas iemaksas, **kas veiktas par sevi kā pašnodarbināto personu**, ir iedzīvotāju ienākuma nodokļa attaisnotais izdevums, kas pilnā apmērā tiek atskaitīts no gada ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamā ienākuma apjoma gada ienākumu deklarācijā **tikai iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķināšanas nolūkiem.**

Nosakot pašnodarbinātā obligāto iemaksu objektu, **nesummē** tos **ienākumus**, kurus saņemot persona **nav pašnodarbinātā**.

14.piemērs

Zemnieka saimniecības īpašnieks – pensionārs –, kurš pats veic operatīvās vadības funkcijas šajā zemnieka saimniecībā, vienlaikus gūst ienākumus arī kā zvērināts advokāts. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai zvērināta advokāta ienākumus, jo zemnieka saimniecības īpašnieks pensijas vecumā nav obligāti sociāli apdrošināma persona.

15.piemērs

Saimnieciskās darbības veicējs Alberts – pensionārs, kas nodarbojas ar lauksaimniecības produkcijas ražošanu un pārdošanu un zemes apstrādes pakalpojumu sniegšanu ar savu tehniku. Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai ienākumus no zemes apstrādes, jo piemājas saimniecības īpašnieks pensijas vecumā obligātās iemaksas neveic.

16.piemērs

Diāna ir reģistrējusi saimniecisko darbību – sava nekustamā īpašuma izīrēšana un pārvaldīšana. Diāna ir pārdevusi arī kokmateriālus no sava meža. No kokmateriālu pārdošanas ienākuma SIA "Koks" izmaksas vietā ieturēja iedzīvotāju ienākuma nodokli, piemērojot 10 procentu likmi.
Nosakot obligāto iemaksu objektu, ņem vērā tikai ienākumus (peļņu) no īpašuma apsaimniekošanas. No kokmateriālu pārdošanas ienākuma obligātās iemaksas Diāna neveic, jo Diāna šos ienākumus neuzskaita par ienākumiem no saimnieciskās darbības.

Obligāto iemaksu objektā **neietve**r valsts atbalstu lauksaimniecībai vai Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai.

Obligāto iemaksu objekts **nav** vienreizējā dotācija bezdarbniekiem biznesa plāna īstenošanai.

17.piemērs

Līga nodarbojas ar šūšanas darbiem. Augustā Līga saņēma vienreizēju komercdarbības dotāciju 2000 eiro biznesa plāna īstenošanai, kas paredzēta pamatlīdzekļu iegādei. Līga 27.augustā saņēma samaksu par sniegtajiem pakalpojumiem – 900 eiro, saimnieciskās darbības izdevumi augustā ir 100 eiro. Augustā Līgas ienākumi obligāto iemaksu objekta noteikšanai ir 800 eiro (900 eiro – 100 eiro). Līgai ir jāizvēlas obligāto iemaksu objekts, kas nevar būt mazāks par 780 eiro.

Ar iedzīvotāju ienākuma nodokli **neapliekamie ienākumi** no lauksaimnieciskās ražošanas un lauku tūrisma pakalpojumu sniegšanas **līdz 3000 eiro gadā ir obligāto iemaksu objekts.**

Nosakot obligāto iemaksu objektu, **neņem** vērā iepriekšējo gadu saimnieciskās darbības zaudējumus.

2. Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai

Pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas 10 % apmērā valsts pensiju apdrošināšanai **no visa saņemtā ienākuma (peļņas)**, ja tas ir mazāks par 780 eiro mēnesī.
Ja ienākumi mēnesī ir lielāki par 780 eiro, pašnodarbinātais obligātās iemaksas 10 % apmērā veic valsts pensiju apdrošināšanai no ienākumu daļas, ko aprēķina, no faktiski saņemtajiem mēneša ienākumiem atņemot brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu, kas ir vismaz 780 eiro apmērā.

18.piemērs

Dainim, kurš nodarbojas ar santehnikas pakalpojumu sniegšanu, ir šādi ieņēmumi un izdevumi:

- *janvārī: ieņēmumi – 1000 eiro, izdevumi – 600 eiro, peļņa – 400 eiro;*
- *februārī: ieņēmumi – 5000 eiro, izdevumi – 900 eiro, peļņa – 4100 eiro;*
  martā: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 0 eiro.

Tā kā janvārī ienākumi nesasniedz 780 eiro, Dainim par janvāri jāveic obligātās iemaksas 10 % apmērā no 400 eiro (400 x 10 %) = 40 eiro.
Tā kā februāra ienākumi (peļņa) pārsniedz 780 eiro, Dainim no februāra ienākumiem ir jāaprēķina obligātās iemaksas no 780 eiro (780 x 31,07 %) = 242,35 eiro, savukārt obligātās iemaksas 10 % pensiju apdrošināšanai jāveic no februāra peļņas un 780 eiro brīvi izraudzītā objekta starpības (5000 – 900) eiro – 780 eiro = 3320 eiro x 10 % = 332 eiro.

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (eiro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā	Obligātās iemaksas 31,07 %	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 %
I	400	0	0	400	40
II	4100	780	242,35	3320	332
III	0	0	0	0	0

Ja ienākums mēnesī **nesasniedz** 780 eiro[3], obligātās iemaksas **10 %** apmērā pensiju apdrošināšanai **aprēķina** no visa ienākuma (**peļņas**).

[3] *Ministru kabineta noteiktais obligāto iemaksu objekta minimālais apmērs 2025.gadam.*

19.piemērs

Šuvējas Olgas ienākumi jūlijā – 100 eiro, augustā zaudējumi – 200 eiro, ienākumi septembrī – 350 eiro. Ņemot vērā, ka Olgas ienākumi nevienā no 3.ceturkšņa mēnešiem nesasniedz 780 eiro, Olga obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai no jūlija ienākuma ir 10 eiro (100 eiro x 10 %) un no septembra ienākuma 35 eiro (350 eiro x 10 %). Augusta zaudējumus Olga nevar pārnest uz citu mēnesi.

Mēnesis	Ienākumi mēnesī (eiro) pēc saimnieciskās darbības ieņēmumu un izdevumu uzskaites žurnāla datiem	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 %
VII	100	0	100	10
VIII	-200	0	0	0
IX	350	0	350	35

3. Obligāto iemaksu objekts, no kura lauksaimnieki un autoratlīdzības saņēmēji veic iemaksas 10 % apmērā pensiju apdrošināšanai

Pašnodarbinātais **no autoratlīdzības ienākuma un lauksaimnieciskās ražošanas ienākuma** obligātās iemaksas 10 procentu apmērā pensiju apdrošināšanai **par gadu** aprēķina no gada brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu kopsummas un gada faktisko ienākumu starpības.

20.piemērs

2025.gadā Olga gūst ienākumus no autoratlīdzības februārī, martā, maijā un jūlijā. Olgas ienākums (peļņa) februārī ir 200 eiro, martā – 785 eiro, maijā – 200 eiro, jūlijā – 790 eiro.
Tā kā saimnieciskās darbības ienākums (peļņa) martā un jūlijā pārsniedz minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim (780 eiro), Olga par pirmo un trešo ceturksni aprēķina un veic obligātās iemaksas. Olga obligātās iemaksas izvēlas veikt no 780 eiro mēnesī.
Obligāto iemaksu apmēru mēnesim Olga aprēķina šādi:

780 eiro x 31,07 % = 242,35 eiro. Par pirmo un trešo ceturksni Olga budžetā pārskaita obligātās iemaksas 484,70 eiro apmērā (242,35 eiro x 2 mēneši). Papildus reizi gadā (par iepriekšējo gadu līdz kārtējā gada 23.janvārim) Olgai ir jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % apmērā no 415 eiro (1975 eiro – 780x2 eiro), t.i., 41,50 eiro.

Mēnesis	Ienākumi (peļņa) mēnesī	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā	Obligātās iemaksas 31,07 %	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai par 2025.gadu	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % par 2025.gadu
I	0	0	0		
II	200	0	0	200	
III	785	780	242,35	5	
IV	0	0		0	
V	**200**	**0**	**0**	**200**	
VI	**0**	**0**	**0**	**0**	
VII	**790**	**780**	**242,35**	**10**	
VIII	**0**	**0**	**0**	**0**	
IX	**0**	**0**	**0**	**0**	
Kopā	**1975**	**1560**	**484,70**	**415**	**41,50**

21.piemērs

Ilgonis gūst ienākumus no lauksaimnieciskās darbības tikai trijos gada mēnešos. Ienākumi (peļņa) jūlijā ir 800 eiro, augustā – 790 eiro, septembrī – 785 eiro. Tā kā saimnieciskās darbības ienākumi (peļņa) visos ceturkšņa mēnešos pārsniedz minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim (780 eiro), Ilgonis par katru šā ceturkšņa mēnesi aprēķina un veic obligātās iemaksas. Ilgonis obligātās iemaksas izvēlas veikt no 780 eiro mēnesī.
Obligāto iemaksu apmēru mēnesim aprēķina šādi:
780 eiro x 31,07 % = 242,35 eiro. Par attiecīgo ceturksni Ilgonis budžetā pārskaita obligātās iemaksas 727,05 eiro apmērā (242,35 eiro x 3 mēneši). Papildus reizi gadā (par iepriekšējo gadu līdz kārtējā gada 23.janvārim) Ilgonim ir jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % apmērā no 35 eiro (2375 eiro – 2340 eiro), t.i., 3,50 eiro.

Mēnesis	Ienākumi (peļņa) mēnesī	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā	Obligātās iemaksas 31,07 %	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai par 2025.gadu	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % par 2025.gadu
VII	800	780	242,35		
VIII	790	780	242,35		
IX	785	780	242,35		
Kopā	2375	2340		35	3,50

Tā kā **lauksaimnieks un autoratlīdzība saņēmējs** obligātās iemaksas **10 procentu apmērā** pensiju apdrošināšanai **par gadu** aprēķina: no gada faktiskajiem ienākumiem atskaitot gada brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu kopsummu, tad, aprēķinot faktisko gada ienākumu, jāņem vērā arī radušies zaudējumi.

22.piemērs

Oļģertam, kurš nodarbojas ar lauksaimniecību, ir šādi gada ieņēmumi un izdevumi:

- *janvārī: ieņēmumi – 1000 eiro, izdevumi – 200 eiro, peļņa – 800 eiro;*
- *februārī: ieņēmumi – 600 eiro, izdevumi – 150 eiro, peļņa – 450 eiro;*
- *martā: ieņēmumi – 1000 eiro, izdevumi – 100 eiro, peļņa – 900 eiro;*
- *aprīlī: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 700 eiro; zaudējumi – 700 eiro;*
- *maijā: ieņēmumi – 2000 eiro, izdevumi – 500 eiro, peļņa – 1500 eiro;*
- *jūnijā: ieņēmumi – 1000 eiro, izdevumi – 100 eiro, peļņa – 900 eiro;*
- *jūlijā: ieņēmumi – 3000 eiro, izdevumi – 900 eiro, peļņa – 2100 eiro;*
- *augustā: ieņēmumi – 5000 eiro, izdevumi – 1000 eiro, peļņa – 4000 eiro;*
- *septembrī: ieņēmumi – 0 eiro, izdevumi – 200 eiro, zaudējumi – 200 eiro.*

Tā kā saimnieciskās darbības ienākumi (peļņa) atsevišķos ceturkšņa mēnešos pārsniedz minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim (780 eiro), Oļģerts par attiecīgo ceturkšņa mēnesi aprēķina un veic obligātās iemaksas. Oļģerts obligātās iemaksas izvēlas veikt no 780 eiro mēnesī.
Obligāto iemaksu apmēru mēnesim aprēķina šādi:
780 eiro x 31,07 % = 242,35 eiro. Oļģerts budžetā pārskaita obligātās iemaksas: par pirmo ceturksni 484,70 eiro, par otro – 484,70 eiro; par trešo – 484,70 eiro apmērā.
Papildus reizi gadā (par iepriekšējo gadu līdz kārtējā gada 23.janvārim) Oļģertam ir jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % apmērā no 5070 eiro (9750 eiro – 4680 eiro), t.i., 507 eiro, jo aprēķinot faktisko gada ienākumu, Oļģertam jāņem vērā arī aprīlī un septembrī radušies zaudējumi.

Mēnesis	Ienākumi (peļņa) mēnesī	Obligāto iemaksu objekts, no kura veic iemaksas vispārējā kārtībā	Obligātās iemaksas 31,07 %	Obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai par 2025.gadu	Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % par 2025.gadu
I	800	780	242,35	20	
II	450	0	0	450	
III	900	780	242,35	120	
IV	(-700)	0	0	(-700)	
V	1500	780	242,35	720	
VI	900	780	242,35	120	
VII	2100	780	242,35	1320	
VIII	4000	780	242,35	3220	
IX	(-200)	0	0	(-200)	
Kopā	9750	4680		5070	507

4. Minimālais iemaksu objekts, no kura iemaksas aprēķina Valsts sociālā apdrošināšanas aģentūra

Minimālās iemaksas katrai konkrētai apdrošināmajai personai aprēķina Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA). Minimālās iemaksas iekasē Valsts ieņēmumu dienests (VID).

Lai noteiktu, vai par konkrēto personu obligātās iemaksas ir veiktas minimālajā apmērā, VSAA summē visus darba ņēmēja ienākumus, kas nopelnīti, strādājot pie visiem darba devējiem, kā arī pašnodarbinātā statusā deklarētos saimnieciskās darbības ienākumus**.**

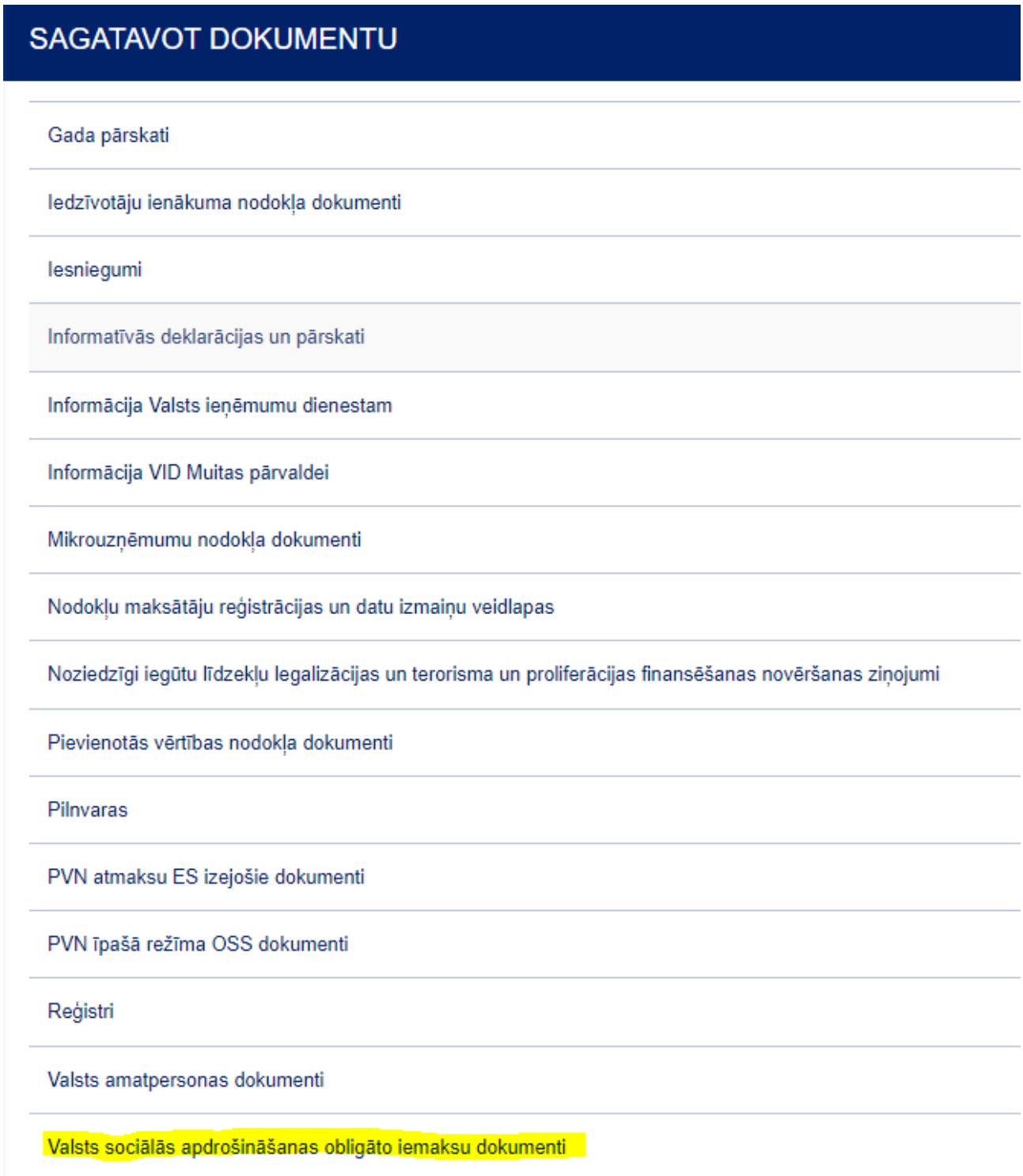
Vairāk informācijas par minimālajām obligātajām iemaksām var izlasīt metodiskajā materiālā "Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas".

Pašnodarbinātā ziņojuma iesniegšana un precizēšana

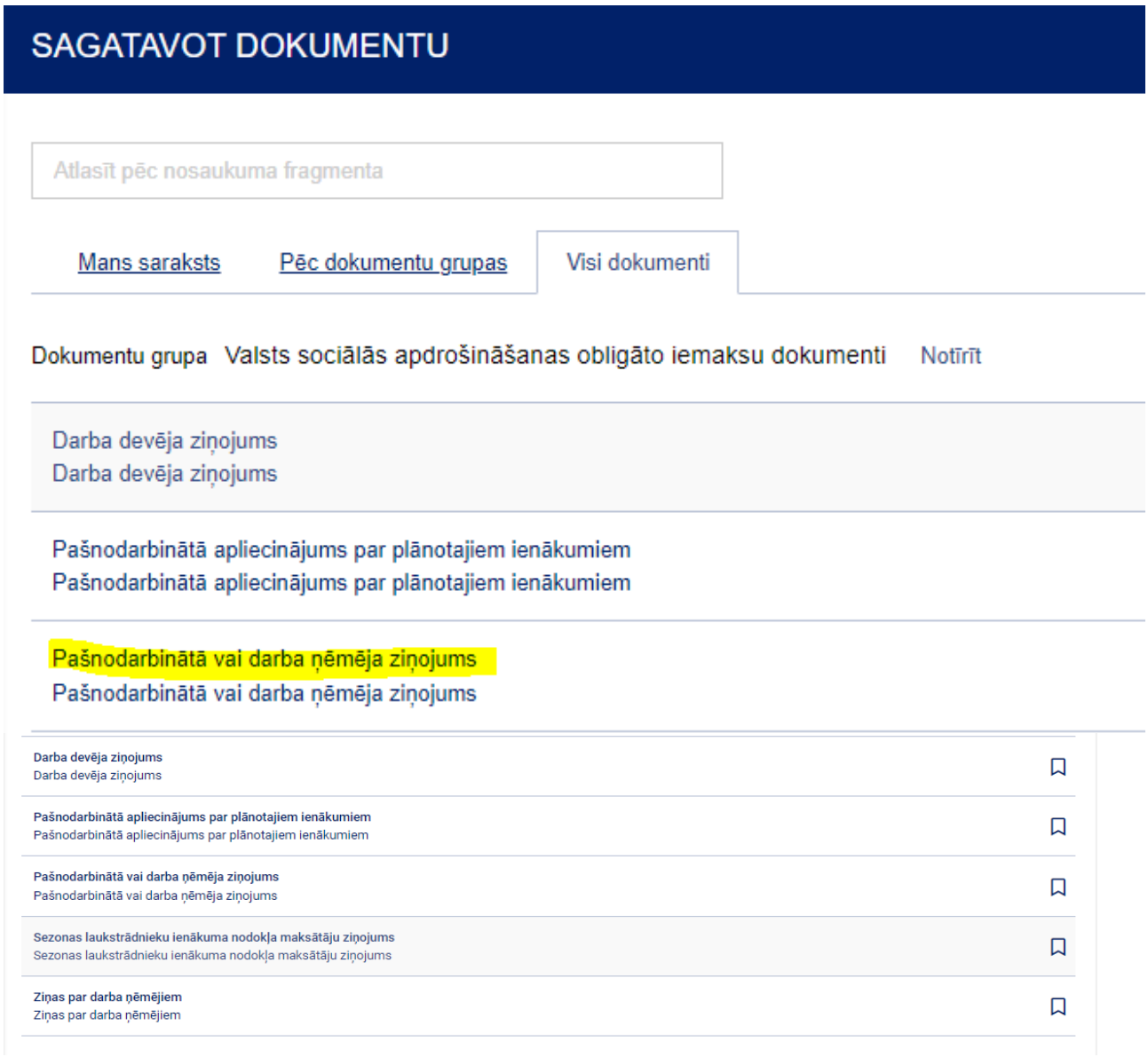

Lai EDS iesniegtu ziņojumu, izvēlas sadaļu “Dokumenti” - “Izveidot jaunu dokumentu”.

No piedāvātajiem dokumentiem izvēlas dokumentu grupu “Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu dokumenti”

Tālāk izvēlas dokumentu "Pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojums".

Aizpildot ziņojumu, apdrošinātās personas statuss tiek iekļauts automātiski

Pašnodarbinātais Ziņojumu iesniedz tikai par to pārskata ceturksni, **par kuru veic obligātās iemaksas** (arī tad, ja obligātās iemaksas veic par vienu vai diviem pārskata ceturkšņa mēnešiem).

23.piemērs

Kates ienākumi janvārī – 200 eiro, februārī – 120 eiro un martā – 190 eiro. Par pirmo ceturksni līdz 2026. gada 17.aprīlim Katei ir jāiesniedz ziņojums, norādot katra mēneša iemaksu objektu pensiju apdrošināšanai.

Taksācijas periods	Gads 20. ◉ 1. ceturksnis ○ 2. ceturksnis ○ 3. ceturksnis ○ 4. ceturksnis
Apdrošinātās personas statuss*	PN - Pašnodarbinātais

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis 1*	2*	3*	Kopā
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	0,00	0,00	0,00	0,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,00	0,00	0,00	0,00
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 10%	200,00	120,00	190,00	510,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10%	20,00	12,00	19,00	51,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas kopā				51,00

24.piemērs

Daiņa (skat.18.piemēru) ienākumi janvārī – 400 eiro, februārī – 4100 eiro un martā – 0 eiro. Par pirmo ceturksni līdz 17.aprīlim Dainim ir jāiesniedz ziņojums, norādot katra mēneša iemaksu objektu, kur **3320 eiro** *ir (starpība starp 4100 eiro un obligāto iemaksu minimālo* **apmēru 780 eiro***). Ja iemaksu objekts neveidojas, jānorāda 0.*

Taksācijas periods	Gads 20. ◉ 1. ceturksnis ○ 2. ceturksnis ○ 3. ceturksnis ○ 4. ceturksnis
Apdrošinātās personas statuss*	PN - Pašnodarbinātais

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis 1*	2*	3*	Kopā
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	0,00	780,00	0,00	780,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,00	242,35	0,00	242,35
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 10%	400,00	3320,00	0,00	3720,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10%	40,00	332,00	0,00	372,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas kopā				614,35

Pašnodarbinātais, kurš **gūst ienākumu no autoratlīdzības vai gūst ienākumu no lauksaimnieciskās ražošanas**, iesniedzot pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojumu **par ceturto ceturksni,** veic atzīmi, ka **"gūst ienākumu no intelektuālā īpašuma vai no lauksaimnieciskās ražošanas."**

25.piemērs

Ilgonis (skat. 21.piemēru) guva ienākumus ***2375*** *eiro no lauksaimnieciskās darbības tikai trijos gada mēnešos, par trešo ceturksni iesniedza Pašnodarbinātā ziņojumu un budžetā pārskaitīja obligātās iemaksas* ***727,05*** *eiro apmērā (780x3x31,07%). Papildus Ilgonim jāiesniedz Pašnodarbinātā ziņojumu par ceturto ceturksni (līdz nākamā gada 17.janvārim) un jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % apmērā no* **35 eiro (2375 eiro – 780x3 eiro), t.i., 3,50 eiro***.*

Ja pašnodarbinātajam, kurš **gūst ienākumu no lauksaimnieciskās ražošanas vai gūst ienākumu no autoratlīdzības**, kādā no ceturtā ceturkšņa mēnešiem bija ienākumi, kas sasniedza obligāto iemaksu objektu, iesniedzot pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojumu **par ceturto ceturksni,** veic atzīmi "pašnodarbinātais vispārējā gadījumā".

26.piemērs

No janvāra līdz septembrim Jānis guva ienākumus no lauksaimnieciskās darbības katru mēnesi 200 eiro (kopā no gada sākuma 1800 eiro), oktobrī – **1200 eiro, novembrī – 920 eiro** *un decembrī – 190 eiro. Par ceturto ceturksni līdz nākamā gada 17.jānvārim Jānim ir jāiesniedz ziņojums, norādot katra ceturkšņa mēneša brīvi izvēlēta iemaksu objektu un jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % apmērā par gadu.*

27.piemērs

Ilgonis gūst ienākumus ***no lauksaimnieciskās darbības*** *tikai trijos gada mēnešos. Ienākumi (peļņa):*

- ***jūlijā - 800 eiro****;*
- ***augustā – 790 eiro;***
- ***septembrī – 795 eiro****.*

Papildus Ilgonis nodarbojas ar santehnikas pakalpojumu sniegšanu. Ienākumi (peļņa) no pakalpojumu sniegšanas 2026. gada mēnešos:

- *janvārī–0 eiro;*
- *februārī– 200 eiro;*
- ***martā – 785 eiro****;*
- *aprīlī – 0 eiro;*
- *maijā – 200 eiro;*
- *jūnijā – 0 eiro;*

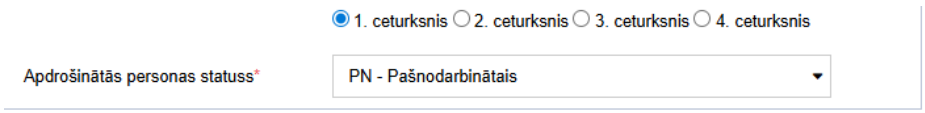
- ***jūlijā – 790 eiro****;*
- *augustā – 200 eiro;*
- *septembrī – 0 eiro;*

Tā kā saimnieciskās darbības ienākumi (peļņa) 2026. gada 1. 3. un 4. ceturkšņa dažos mēnešos pārsniedz minimālo obligāto iemaksu objektu mēnesim (780 eiro), Ilgonis par attiecīgā ceturkšņa mēnesi aprēķina un veic obligātās iemaksas. Ilgonis obligātās iemaksas izvēlas veikt no 780 eiro mēnesī.

Tā kā marta ienākumi (peļņa) pārsniedz 780 eiro, Ilgonim no marta ienākumiem ir jāaprēķina obligātās iemaksas no 780 eiro (740 x 31,07%) = ***242,35 eiro****.*

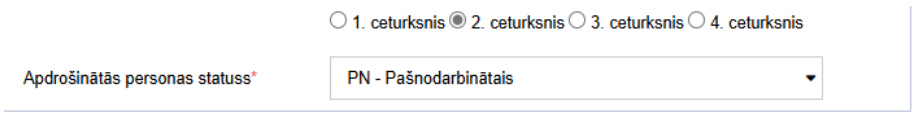
Obligātās iemaksas 10 % pensiju apdrošināšanai jāveic no 1. ceturkšņa attiecīgo mēnešu (februāris, marts) peļņas un 780 eiro brīvi izraudzītā objekta starpības (200 +785) eiro – 780 eiro = 205 eiro x 10 % = 20,5 eiro.

Par ***2026. gada 1. ceturksni*** *Ilgonis budžetā pārskaita obligātās iemaksas* ***262,85 eiro*** *apmērā (242,35 + 20,50 eiro).*

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis 1*	2*	3*	Kopā
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	0,00	780,00	0,00	780,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,00	242,35	0,00	242,35
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 10%	0,00	200,00	5,00	205,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10%	0,00	20,00	0,50	20,50
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas kopā				262,85

Par ***2026. gada 2. ceturksni*** *Ilgonim ir jāiesniedz ziņojums, norādot maija mēneša iemaksu objektu (200 eiro) pensiju apdrošināšanai.*
Par 2026. gada 2. ceturksni Ilgonis budžetā pārskaita obligātās iemaksas 20 eiro apmērā.

Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis 1*	2*	3*	Kopā
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	0,00	0,00	0,00	0,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	0,00	0,00	0,00	0,00
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 10%	0,00	200,00	0,00	200,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10%	0,00	20,00	0,00	20,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas kopā				20,00

Tā kā no abiem saimnieciskas darbības veidiem kopā katra 2026. gada 3. ceturkšņa mēneša peļņa:

- *jūlijā 800 eiro no lauksaimnieciskās darbības + 790 eiro no santehnikas pakalpojumu sniegšanas;*
- *augustā 790 eiro no lauksaimnieciskās darbības +200 eiro no santehnikas pakalpojumu sniegšanas;*
- *septembrī 785 eiro no lauksaimnieciskās darbības*

pārsniedz 780 eiro, Ilgonim no katra ceturkšņa mēneša ienākumiem ir jāaprēķina obligātās iemaksas no 780 eiro (780 x 31,07%) = ***242,35 eiro****.*

*Ilgonim****, izmantojot proporcijas aprēķinu,*** *jāaprēķina obligāto iemaksu objekta apmēru 10 % pensiju apdrošināšanai, kas attiecas uz peļņu no lauksaimnieciskas ražošanas un uz peļņu no santehnikas pakalpojumu sniegšanas.*

Peļņa kopā – ***3365 eiro*** *(800 +790 +790 + 200 +785)*
Obligāto iemaksu objekts par ceturksni – ***2340 eiro*** *(780 x 3)*

Obligāto iemaksu objekta apmērs 10 % pensiju apdrošināšanai kopā – ***1025 eiro*** *(3365 – 2340)*

Īpatsvars procentos:
Peļņai no lauksaimnieciskas ražošanas – 2375/3365 x100 = 70,58%;
Peļņai no santehnikas pakalpojumu sniegšanas – 990/3365 x100 = 29,42%

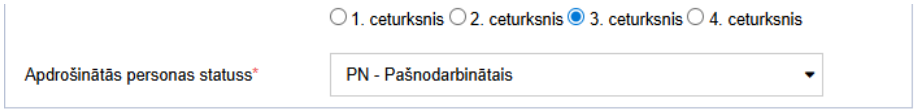
Obligāto iemaksu objekta apmērs 10 % pensiju apdrošināšanai, kas attiecas uz peļņu no lauksaimnieciskas ražošanas – ***723,45 eiro*** *(70,58% no 1025), kas būs par gadu papildus aprēķinātais.*

Obligāto iemaksu objekta apmērs 10 % pensiju apdrošināšanai, kas attiecas uz peļņu no santehnikas pakalpojumu sniegšanas – ***301,55 eiro*** *(29,42% no 1025)*

Rezultātā ***jūlija obligāto iemaksu objekta apmērs*** *10 % pensiju apdrošināšanai****, kas jānorāda ziņojumā, piemērojot proporcijas aprēķinu***

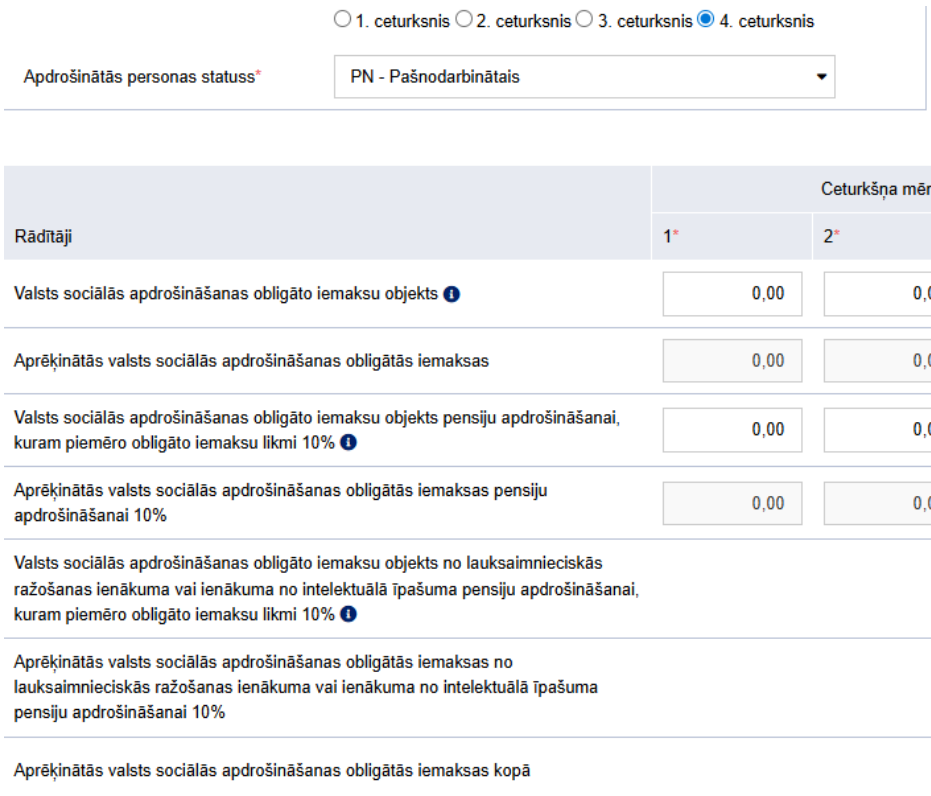
peļņai *no santehnikas pakalpojumu sniegšanas ir* ***237,59 eiro*** *(780/990 x100 = 78,79% no 301,55 eiro).*
Augusta obligāto iemaksu objekta apmērs, kas jānorāda ziņojumā, piemērojot proporcijas aprēķinu peļņai ir 60,91 eiro *(200/990 x 100 =20,20% no 301,55 eiro).*

Rezultātā par 2026. gada 3. ceturksni Ilgonis budžetā pārskaita obligātās iemaksas ***756,90 eiro*** *apmērā (727,05 +29,85).*

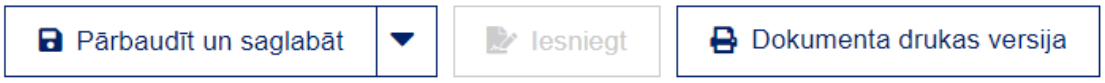

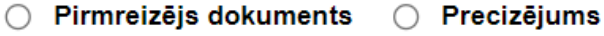
Rādītāji	Ceturkšņa mēnesis 1*	2*	3*	Kopā
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts	780,00	780,00	780,00	2340,00
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	242,35	242,35	242,35	727,05
Valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu objekts pensiju apdrošināšanai, kuram piemēro obligāto iemaksu likmi 10%	237,59	60,91	0,00	298,50
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai 10%	23,76	6,09	0,00	29,85
Aprēķinātās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas kopā				756,90

Papildus reizi gadā, iesniedzot pašnodarbinātā vai darba ņēmēja ziņojumu par 2026. gada 4. ceturksni (par iepriekšējo gadu līdz kārtējā gada 23.janvārim) Ilgonim ir jāveic iemaksas pensiju apdrošināšanai 10 % apmērā no ***723,45 eiro***

Dokumenta iesniegšanas logā obligāti aizpilda dokumenta iesniegšanas veidu (Pirmreizējs dokuments/Precizējums).

Kad dokuments ir pilnībā aizpildīts, to saglabā un pārbauda, nospiežot spiedpogu "Pārbaudīt un saglabāt".

Ja dokumentā nav konstatētas kļūdas to būs iespējams iesniegt, izvēloties darbību "Iesniegt".

Mēneša laikā pēc dienas, kas noteikta kā obligāto iemaksu veikšanas **termiņš**, ir tiesības vienu reizi **precizēt** obligāto iemaksu objektu un obligātās iemaksas par pārskata ceturksni. Obligātās iemaksas par pirmo ceturksni var precizēt līdz 23.maijam, par otro ceturksni – līdz 23.augustam, par trešo ceturksni – līdz 23.novembrim, par ceturto ceturksni – līdz 23.februārim.

28.piemērs

Jānis 16.jūlijā iesniedza ziņojumu ar ceturkšņa ienākumiem 5000 eiro (aprīlī – 5000 eiro, maijā – 0 eiro, jūnijā – 0 eiro) un 23.jūlijā iesniedza ziņojuma precizējumu ar ceturkšņa ienākumiem 500 eiro (aprīlī – 0 eiro, maijā – 0 eiro, jūnijā – 500 eiro). EDS pieņemts minētā ziņojuma precizējums. Jānis vēlas iesniegt ziņojuma precizējumu (labojumu) vēlreiz – 29.jūlijā. Tā kā obligātās iemaksas par pārskata ceturksni drīkst precizēt vienu reizi, minētais precizējums EDS netiks pieņemts.

Obligāto iemaksu maksāšanas kārtība

Obligātās iemaksas **par ceturksni maksā** līdz ceturksnim sekojošā mēneša **23.**datumam, t.i., par pirmo ceturksni – līdz **23.aprīlim**, par otro ceturksni – līdz **23.jūlijam**, par trešo ceturksni – līdz **23.oktobrim** un par ceturto ceturksni – līdz nākamā gada **23.janvārim**.

Obligātās iemaksas **pensiju apdrošināšanai par gadu autoratlīdzības saņēmēji un lauksaimnieki** maksā **kopā ar ceturtā ceturkšņa brīvi izvēlētajām obligātajām iemaksām** līdz ceturtā ceturkšņa sekojošā mēneša **23.datumam (23.janvārim).**

Obligātās iemaksas ieskaita:

Nosaukums: Vienotais nodokļu konts
Saņēmējs: Valsts budžets (VID)., reģistrācijas Nr. 90000010008
Saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22
Konta numurs: LV33TREL1060000300000

Saistošie normatīvie akti

1. Likums "Par valsts sociālo apdrošināšanu".
2. Ministru kabineta noteikumi:
2.1. Ministru kabineta 2010.gada 7.septembra noteikumi Nr.827 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veicēju reģistrāciju un ziņojumiem par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un iedzīvotāju ienākuma nodokli";
2.2. Ministru kabineta 2021.gada 17.augusta noteikumi Nr.555 " Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo un maksimālo apmēru (likumi.lv)";
2.3. Ministru kabineta 2020.gada 17.decembra noteikumi Nr.786 "Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu likmes sadalījumu pa valsts sociālās apdrošināšanas veidiem";
2.4. Ministru kabineta 2020.gada 17.decembra noteikumi Nr.537 "Noteikumi par nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrāciju Valsts ieņēmumu dienestā".

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 09.12.2025.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt Elektroniskās deklarēšanas sistēmas sadaļā "Sarakste ar VID"